

În de două ori în săptămâna: Joi-a și
Duminică; și cîndu va pretinde im-
portanță materialor, va fi de trei să-
de patru ori în săptămâna.

Semnul de prenumeratîune,

pentru Austria:

pe anu întregu	8 fl. v. a.
diametate de anu	4 fl. v. a.
patraru	2 fl. v. a.
pentru România și străinatate:	
anu întregu	12 fl. v. a.
diametate de anu	6 fl. v. a.

ALBINA

Pesta, in 27 aug. n. 1873.

Inaltă'a Sa principale Carolu, Domnului Romaniei, ieri séră sosi' aici dimpreuna cu MSA Dómn'a Elisabeta si principala'sa fia' loru, si pléca adi sér'a séu mane diminétia spre tier'a romanescă.

Cale buna si norocu sè-i dee Ddieu, — acésta i poftim noii la plecare-i din Capital'a Ungariei spre Capital'a tierii lui Mihaiu Vitézulu si a lui Stefanu celu Mare.

Aceea că - conferit'a MSA Carolu cu ministeriulu ungurescu séu cu vr'unu aginte alu aceluia in óresi-care cestiune, si anume in cestiunea junctiunilor cailor ferate, nu scimu inca; destulu inssa că o fóia magiara guvernamentală, din petrecerea MSale aici in Pesta deduce o intima cordialitate* intre cabinetulu actualu alu Romaniei si intre celu ungurescu, éra din acésta cordialitate o „felicita si salutaria“ deslegare a cestiunei cailor ferate romane-unguresci, in care privintia de multu timp se urma unu crancen resbelu de pena intra democra-ticul si patrioticul „Romanulu“ si intra hipermanarchistic'a si — mai multu nemtisca de cătu romanesc'a „Pressa.“

In privintia junctiunilor cailor ferate ni-am spusu parerea inca de multu si ne alaturam intru tóte „Romanulu.“ Aci vremu sè vorbim numai la legea beureloru spirituose, carea atât de multu a alarmat presulantii si trenorii din Europa si a scosu din tietieni-untile din Israelu.

Cabinetulu actualu alu Romaniei intre multele si grelele sale pecate are si căte-va merite pentru tiéra. Celu mai mare dintre aceste merite este initiativ'a sa in privintia legii despre beurele spirituose, căci prin acésta jidovii si tóte venirele din lume s'au despoiatu de dreptulu d'a tergú in Romania spirituose, prin cari mai vertosu jidovii, cari nu vreu sè lucre si sè asude, au stricatu, casti dupa o sistema, sanatatea si au pericitat vitalitatea poporului romanu si deschinitu acelui agronomu.

Ei dar, jidovii au alarmat lumea si s'au tereit naintea cabinetelor europeene, pentru ca acestea sè induplăce pre Domnitorulu Carolu de a revocă legea despre spirituose, la ce inşa MSA, cunoșendu aversiunea opinii publice romane si chiar si a cabinetului seu con-

tra acestoru tendintie straine, nu s'a invoitu; n'a ascultat tipetele din Israelu si a implitu rogarile jidovilor, cari numai prin insielatiune si din spinarea poporului romanu vreu sè traësca.

Acuma inşa, spre cea mai mare indignatiune a ori carui romanu nestricatu, se vestesce „urbi et orbi“ că — Carolu, influintiatu de cabinetele straine, indata ce va sosi in tiéra va conchiamá corporile legiuitorie éra filo-strainul ministeriu va substerne cestiunea junctiunilor de căi ferate si va propune redificatiunea legii, astfelu, ca si strainii sè aibe dreptulu a vinde spirituose in tiéra, casi pan' acuma!

Daca acésta se va adeveri, atunci cabinetulu actualu alu Romaniei, tóte in lume pote sè fia, numai patrioticu si romanu — nu! Atunci acelu cabinetu, nu se mai pote dice alu unei tieri libere, ci unelta docile a strainilor! Caci mai mare degradare politica natiunale pentru unu poporu nu pote fi de cătu revocarea unei legi create si sanctiunate de suveranitatea sa, si privitorie la cause curata interne, de dragulu ori de fric'a strainilor! Unde vi-e patriotismul si romanitatea, fratilor de la „Pressa“ si toti cari ve faceti vile unele strainilor? Unde semtiulu de onore natiunale si ne-pendinta politica ?!

Priviti la superb'a Serbia, alu cai-ri Domnu, juncle principe Milianu, si primiu astazi la Viena ca unu domi-nitoriu *deplinu suveranu!*

Diet'a Croaciei s'a deschisu alaltaieri in 25 aug. n. La ordinea dilei au fostu inşa numai unele formalităti. Presedintele Mazsuranics recomandă representantilor acceptarea elaboratului deputatiunei regn-colare despre legea novelare de impacatiune cu Ungaria. Dar partidele au preferit a confiri intra sine prin comisiuni si numai dupa ce acestea vor gata lucrările loru, se vor tiené sedintie. Deschiderea sedintelor in cause meritorie aterna deci dela caracterulu si dispusetiunea comisiunilor. Vomu vedé. —

Parisu, in 24 aug. n.

Totu ce este nenatural si fortuatu, nu are si nu pote ave durata, ci trebuie se ceda naturalei si spontanei. Acésta este o lege naturale neresturnabile in lumea spirituale, casi in cea fisica. Pre-

candu pretendintii de tronu din cele două ramure burbonice se impacara in-tre sine cum potura, numai ca sè redice tronulu familiei loru, si pre candu toti aderintii Cultului monarchicu si Papei de Roma canta intr'unu coru si se bu-cura pentru reinstalarea *dreptului di-vinu*, — pre atunci poporul pre di ce merge totu mai resolutu se pronuncia pentru Republica si pentru dreptulu de-stinutiunei de sine, acestu cardinale principiu alu democratiei. La ori ce ocasiune publica opiniunea masselor protesta contra monarchistilor si Ultramontanilor conjurati contra Republikei si spriginiti — intru essecutarea atentatului loru, de tóte curtile monarchice, precum afirmari in co-respondinti'a mea ultima, si precum se constată in publicistic'a europena nependinte.

Inşa, precum disiei, poporul fran-cesu la ori ce ocasiune publica protesta contra intentiunei monarchistilor si ul-tramontanilor, d'a proclaimá o forma de statu, fora vointi'a si consementul seu. Unu poternic protestu facu tiéra septeman'a trecuta cu ocasiunea consti-tuirii representantilor departementali, cea mai mare parte din acestea ale-gendu de oficianti ai loru republicani pro-nunciati. Mai toti candidati monarchisti si cadiutu, si chiar primu-ministrulu Bro-glie cadiu cu rusine in departementulu Eure, unde venise in persoña pentru a influenti si opiniunea alegatorilor.

Caracterulu republicanu alu repre-sentantilor departementali este a propta pentru Republica, căci ele sunt investite pentru certe eventualităti cu a-tributiuni, cari numai corpului legiu-toriu se cuvinu.

O lege de anulu trecutu adeca im-poteresc consiliiale generali, a luá in certe casuri rolulu adunării natiunali si a otari cu validitate deplina asupra pre-sintelui si viitorului Franciei. Si din si-nulu acestoru corporatiuni sunt eschisi ministrii lui Mac-Mahon si toti Ultra-montanii! Pre cart'a Franciei nu este unu senguru departementu macar, in care ar duce presedint'a consiliularu generali unulu dintre matadorii mon-archistilor si Ultramontanilor!

De altmintrea aspectele pentru re-staurarea Monarchiei pre di ce merge totu mai multu disparu; căci omulu de la Frohsdorf, contele de Chambord, nu

Prenumeratîuni se facu la toti dd. scor-pondinti ai nostri, si de a dreptulu la Re-dactiune Stationasagasse Nr. 1, unde sunt a se adresă si corespondintiele, se pri-vesc Redactiunis, administratiunis seu speditur'a; căte vor fi nefrancate, nu se vor primi, era cele anonimi nu se vor publica

Pentru anunțe si alte comunicatiuni de interesu privatu — se respunde căte 7 er. pe linie; repetirile se facu cu pretiu se-cundu. Pretiul timbralui este 80 er. pen-tru una data se antecipa.

vre sè faca nici o concesiune nici Or-le-anistiloru nici tierii, pe a carei tronu vre-sè se innalție. Elu nu vre sè scia de nici o condițiune constituitională si parlemen-taria, ci vre sè i se deschida portile ra-iului monarchicu si totu poporulu se 'n-genunche naintea lui dimpreuna cu toti ceialalti pretendinti de tronu! Apoi odata pe tronu, elu va grigí de Francia si de poporu — dupa preceptele *dreptu-lui divinu si ale Papei de Roma*, care i-a si datu binecuvantarea sa papale!

De alta parte Orleanistii inca nu vre sè se arunce in pulbere naintea contelui cu dreptulu ddieescu, éra Bonapartistii tocmai au devenit dusmani de mòrti Bourbonilor, si ratinati si vic-leni cum sunt si au fostu totudeuna, si nu provoca la dreptulu divinu, cum face contele de Chambord, ci din contra, la suveranitatea poporului. Ba tenerulu fiu alu marelui Napoleon cu ocasiunea ser-bării aniversarii tatalui' seu, la Chisel-hurst, in 15 aug. n., naintea multimei enunçia cu multa istetia că: „tóte pen-tru poporu si prin poporu,“ apropiandu-si astfelu devis'a parintiloru sei, cari inşa multu si greu au pechatuitu contra acestei devise.

Dispusestiunea intregei tieri este re-publicana, éra monarchistii, ori căta binecuvantare li s'ar tramite de la Pap'a de Roma, carele este adeveratulu mid-locitoriu intre pretendintii de tronu, din dia in dia perdu totu mai multu te-renu si li scadu sperantiale. In cele din urma inşa Ddieu soie ce se pd. 1873. in celu mai de aprope viitor, sunt inca contrarii poporului, si ita contra acestora, toti sunt laol.

Pesta, in 25 aug. n.

Vremu sè facem cunoscutu onoratiloru nostri cettitori unu procesu interesante si ca-racteristiu pentru sistem'a de guvernare si preste totu pentru multu trombitat'a „egali-tate pentru toti si intru tóte“ din Ungaria, in carea multe institutiuni sustau inca din evulu mediul si de mai nainte chiar.

Nicairi in lume episopii si prelatii bisericii catolice nu se bucura de asia vase po-sesiuni, ca tocmai cei din Ungaria. In Fran-cia renunitulu archiepiscopu de Orleans Du-pantoup are la anu unu venit de 100,000 fr. adeca 40,000 fl. v. a. pre candu la noi archi-epulu de Calocia pre fie-care anu trage căte

FOISIÓRA.

↔

Despre caus'a pathogenetica a mai multor morbi epidemici si una sohitia despre colera.

(Urmare.)

Profesorulu Klebs din Basilea a desco-putu cu microscopulu nu numai in puroiu cu subire si puturosu, séu cum 'lu numim uoi ichorusu séu malignu, ci si in puroiu cu mai grosioliu, pe care 'lu numim uoi *pseudabile* séu *benignum*, organisme vegetabile parasitice, cari Klebs le-a numit *microsporum septicum*.

Acésta vegetala parasitica strabate dapa assertiunea susnumitului profesor din strătu cutaneu a peii, in medu'a ossaloru, unde causă inflamatiunea acesteia, séu cum o numim uoi ostesmyelitis, care e totu una mortifera.

Forte adeseori acestu parasitu consumandu paretii vinclorui casiuna inchisare a angului, care inchisatura noii o numim krombosis. In acestu sange inchisatura vege-

tandu si inmultindu-se acestia parasiti Tu straformédia in puroiu, care apoi circulandu cu sangele, e caus'a, că se nascu acele multe abcese séu aposthemé metastatici in ficatu, in splina, in plumani, in renunchi si in alte organe, cari sunt consecintie ranelorui gangrenos. Medicii pana acum au credutu, că aceste aposthemé metastatici séu infarcte de puroiu se nascu in susnumitele organe prin resorpatiunea puroiului celui malignu din ranelorui gangrenos si d'aceea au numit processulu acesta *pyaemia*, si déca decurgea forte rapede 'lu numiu *septicaemia*, inse desclinaire intre aceste două procese morbige este numai că la *pyaemia* vegetarea si inmultirea acestoru vegetabile parasitice e mai marginita, de cătu la *septicaemia*. —

Cumca intr'adeveru acestea organisme parasitice sunt caus'a mortii la gangren'a ranelor, si cumca descoperirea si assertiunea lui Klebs este adeverata s'an verificatu eclatantimente si prin essperimentul lui Cohn-heim.

Luandu acesta puroiu ichorusu din una rana gangrenosa, filtrandu-lu prin vase de lutu, si injectandu-lu prin tumbula séu prós-

ca in pelea unui cane, acost'a n'a peri'u, er nefiltrandu elu puroiu, canele a perit, si in pele, in locul unde a facutu injeptiunea, s'a nascutu supuratiuni forte profuse.

Deci una rana, ca sè nu se infectedie prin *microsporum septicum*, prin acestu de-monu a ranelor, care se afia nu numai in aeru, dar si in materile de inu si de bumbac cu cari legam' ran'a, si pentru aceea mate-riile acestea, nainte de a se folosi spre legare unei ran, trebuesc forte in lesia forte tare, mai incolu e de lipsa ca legarea ranei se fia asia, că aerulu sè nu vina in contactu cu ran'a; spre acestu scopu Lister professoru in Edinburg, a inventat una legatura, care hermetice inchide ran'a. —

Celu mai bunu medicamentu cunoscutu pana acum pentru totu soiul de rane si de ulcerare e susamintulu acidu carbolicu, séu si acidu phenylicu numit, care are formul'a chimica séu stoichiometrica $C_12H_6O_2$, adeca: Carbune 12 atome, Hydrogenu 6, si Oxi-genu 2.

Acést'a se aplică pe rane séu puru, séu in mai multe graduri amestecat cu apa, cu eleu, séu cu glycerin. Acestu acidu, care

formédia una massa cristalina alba, se castig, prin arderea, séu destilarea carbunilor de piétra, pentru de a produce gazulu idrocar-bonu, cu care luminam stradela in timpulu noptii.

Avemu acum de a vorbi despre doi morbi forte contagiosi si periculosi; acestea sunt: *Morbulu carbuncularu*, numit u pustula ma-ligna, (bul'a vineta,) séu carbuncululu contagiosu, si mucaria, séu dupa strabunulu nostru Vegetius: *malleus humidus*, de Ellini — *Kalis* numit.

Carbuncululu contagiosu séu sang de rats, adeca sangue de spina a francesilor, de ger-mani *Mitsbrand* numit, e unu morbu forte contagiosu, de care patimesc nu numai ani-malele domestice, dar si cele selbatice din clasa herbisi — omnivoreloru, se infectédia inse si carnivorele, paserile si forte adesse ori si omulu! Nice una zoonose, (morbu de vite,) n'are una estensiune asia de mare, si nu formédia epizootii asia de latite ca carbuncu-lulu contagiosu!

Unele din acéstea epizootia le vedem descrise chiar si in antiquitate, si apume: in Pentateuch, in Iliada si de Ovidie. De multu

$\frac{1}{2}$ milionu de fiorini din mosiile si buurile archiepiscopiei, era primatul Ungariei si archiepiscopul de Strigoniu este unu adeveratu — rege. Si despre unulu ca acest a ni este vorba, anume despre celu inca in 1848 adormitul primate Iosifu Kopacsy. Lucrul in sine luat este interesante, era pentru cetatiunii cei ce platescă dare — *indoitu*, pentru ca rudenile numitului fericit primat vrea se scăta din cass'a tierii, deci din pung'a tuturor cetatiilor din Ungaria — nescă sute de mihi ! Eta cum.

Iosifu Kopacsy, ca primat al Ungariei in 1843 a facutu testamentu, in care a dispus de a treia parte a averii sale, in favoarea ruditilor sei.

La anulu 1847 a castigatu dela MSa regale Ferdinandu dreptul d'a dispune de tota avere sa carea se urca la patru milioane. (Prelatii bisericii romano-cat. dupa lege au dreptul de testare libera numai in privintia unei tertialitati din avere lor, si numai Maestatea li poate acordă dreptul d'a dispune de intręga avere lor.) Pentru acesta censiune primele avea se depuna 54,000 fl. Densul deci a intrebatu autoritatile ca — unde are se depuna sum'a numita. Responsul insa a urmatu numai dupa mai multe luni, era suplicantele intr'aceea morise. Fiscul trase acu tota avere *netestata*. In anulu 1848, insa guvernul magiaru a ordonat restituirea intregii sume din cauza ca — precum dicea, nu convine cu demnitatea statului, ca acesta se inavutiesca in daun'a eredilor repausatului primei si cu desconsiderarea dispusetiunii regesci. Evinementele anului 1848 insa au impiedecat resolvirea acestei cause Regimului lui Bach a impartit din candu in candu o parte din una tertialitate intre eredi, era cealalta a pus'o in visteria statului.

Veni anulu 1867 si cu elu stepanirea magiarilor. Eredii se adresă MSale regelui pentru resolvirea definitiva a cestiunii. MSa regale ascultandu consiliul ministeriale magiaru prin rescriptul din 11 iunie 1868 a ordonat estradarea celor două tertialitati, subtragendu cele 54,000 fl, si a dispusu cu o cale, ca lasamentul să se imparta cunoscutilor eredi seu urmatorilor de dreptu ai acestora; cu essecutarea s'a incredintat ministrului de finantie; ministrul de finantie in victimay alu naibei, n'a vrută se plătescă. Testimoniile protestara si petitiunara, insa in aru; ba si solvirea mai departe a tertialitatii a două, carea — precum diseram, se incepuse pre timpulu absolutismului, s'a si statu. Eredii deci au fostu nevoiti a suplica de nou la MSa si dobendira unu nuou rescript favoritoriu. Lonyay istetiu insa a avisat cestiunea la comisiunea financiale a casei representantilor. Aceasta comisiune insa avendu alte lucruri mai urginto a pusu cauza la o parte, si la o parte a lasat'o — trei ani de dile. Acestea a fostu pre multu pentru pacienta flamendilor credi si unulu dintre ei a intentat procesu contra fiscului sidobandesc procesul la tota trei instantiele. Fisculu insa nu platescă si nu-i place a fi essecutat, precum essecuta elu foră pardonu milioanele de cetatiuni, — face deci — cestiune de statu.

O legiune de articoli apară in diurnale parte pentru estradarea celor două tertialitati, parte contra, aperandu cass'a publica, din carea foră invocarea casei representanti loru nici unu crucieru nu se poate da cuiva.

Diarele opositiunali suspiciunedia curtea suprema, pentru ca unu cutare Kopacsy a fostu acu cătiva ani septemviru; ba icioclia se facu observatiuni suspiciunatorie in privintia a rescriptului reg. pentru ca uncle persoane din famil'a Kopacsy sunt in servitul de resbelu la MSa. —

Ori cum se fia insa, ereditii n'a dreptul d'a pretinde cele două tertialitati din colosalele lasamentu alu fericitorului loru testatore pana cas'a reprezentantilor nu va votă estradarea sutelor de mihi din cassa tierii. Mai multu, ereditii n'a absolutu dreptul d'a pretinde cele două tertialitati, pentru ca n'a titlulu de dreptu, in testamentul repausatului primei disponindu-se numai de una tertialitate a averii. Sentintia instantiei supreme deci a datu ansa la criticarea ci in diaristica.

Aeuma insa vine partea mai interesante a lucrului. Fisculu a facutu plansore de nulitate din motivul ca nu scie, unde sunt banii depusi in man'a sa. Plansore insa s'a respinsu si essecutiunea e ordinata asupra casei reg. de dare din Pesta; dar' actoarele mai astupta. Daca insa in ceteva dile nu-si capeta banii, atunci — asia se suna, va trage in esecutiune venitele punti de feru. — Vedi asia, nemurile unui prelatu catolicu tragă — in contra legii si asia privilegiatorie de demnitarii bisericei cat. sume de mihi din pung'a tierii, era poporul platescă si se despăsă prin esecutiune pana si de camasi'a din spate. Seraca dreptate si seraca tiéra „constitutinala”!

Testamentul

Repusatului Eppu romanescu de Oradea-Mare, Iosifu Popu-Selagianu.

Testamentu. — In numele Pre Santei Treimi, a Tatalui si Fiului si Spiritului Santu, Aminu. Credu in Un'a, Santa, Catholica si Romana-Apostolica Biserica a lui Christu. — Dupa mórtea mea corpulu se se inbalsamedie, spre eare scopu legu medicului meu (Aug.) Mayer, impreună cu onorariul med. siese sute (600) florinti. Ingropatiunea se fia decente, dara nu sumtuosa, tota cele reccerte pentru ingropatiune se se cumpere pre banii gat'a dupa tocmea si nu pre socotela. Lumino (de cera) se nu se distribuesca de catu numai pretilor si clericilor aficianti. In tota dilele catu timpu va sta espusu cadavrulu, s. liturgia se se celebreze prin septamanariu, caruia se-i se platesea de fiecare liturgia cate doi florinti. In diu'a ingropatiunii, demanetia la 7 ore se se celebrede sacrul (liturgia) colegiale prin capitulari, si preotii din urbe, carora li-se va da stipendiu de 5 fl. si seminaristilor 30 fl. cantorilor cate 2 fl. unui-a. — La 9 ore corpulu se se transpórtă in biserica catedrale si ritulu ingropatiunii se se absolva, cu acesta occasiune se poate tiené si cuventare.

La imortentare se se invite Metropolitul cu frati Coepiscopi Dupa ingropatiune se se imparta priu paroculu 200 fl. intre saraci. Pentru repausulu sufletului meu din substantia (averea) mea legu 500 fl. pentru a caroru interusurie se se celebrede pentru mine sieste liturgie si unu sacru collegiale in diu'a aniversaria a mortii mele si pentru Parintele meu Simeonu sieste, asemenea pentru Mam'a mea Maria era sieste. De averea mea privata se tienu vini'a din Oradea-Mare, carea o legu nepotului meu Vasiliu Popu-Selagianu, in carea se locuiesca mam'a sa pana la mórte; vinatiele din celariu se se vendia si pretiul prefacendum se in capitalu, din interusurie se se lucre vi'a. De averea mea privata se mai tiene si fabrica de feru de la Petrosa, carea o legu nepotei mele Irina Popu-Selagianu si fratelu ei Iosifu, precum si celariul propriu diu Beiusiu cu casut'a. — Fundulu intravilanu din Beiusiu, cumparat de la famil'a Draganescu, un'a cu celariul d'in Holodu, lu legu nepotei mele Iosefinei Bilcheiu. — Era din averea mea episcopală, — segregandu-se fundulu instructu, caruia mai adaugu două cruci ale mele, trei brane de aur si două anele, — care substantia episcopală consta din un'a sută de mii de florinti, depusi in cassa de pastrare, si din banii ce se vor afla in cassa de feru Wertheimiana, precum si d'in vinatiele ce se vor afla in celariul resedintiei si celu de Beiusiu, porci, vite si instructiunea economica, vite jugali si altele, legu:

1.) Supra memoratii 500 fl. pentru sacru si liturgia si ceea ce se va cere pentru ingropatiune si onorariul medicului d'impreuna cu spesele apotecei.

2.) Cunumatului Vasiliu Popu-Selagianu cinci mii (5000) fl. Iosefinei Bilcheiu, nepotei asemene cinci mii (5000) fl. Nepotei Irinei asisderea cinci mii (5000) fl. din cari fratele ei Iosifu se primăcea două mii (2000) fl. — Veduv'a fratelu meu Simeonu se primăcea un'a mifia (1000) fl. pentru sine, era pentru fiului ei Ioanu patru mii (4000) fl. — Cuunatei Thecl'a Nagy, un'a mifia (1000) fl. — Berthei Popu-Selagianu două mii (2000) fl. Lui Alessandru Draganu, inspectorul dominal, un'a mifia (1000) fl. — Servitorul Mihaiu N. lefa de unu annu, era celor latti serv. lefa pre diumetate de annu.

3.) Pentru editiunea a II. a operei mele „Enchiridon juris canonici orientalis,” două mii (2000) fl. lui Augustinu Lauranu, secretarul meu, lasandu lui dreptu proprietate opulu.

4.) Pentru scola de fete romanescă gr. cat. din Oradea-M. unu capital de dieci mii (10.000) fl.

5.) Pentru mai bun'a dotatiune a profesorilor gimnasiului rom. de Beiusiu, două dieci de mii (20,000) florinti.

6.) Pentru mai bun'a provisiune a preotilor deficienți, două dieci de mii (20,000) fl.

7.) Seminariului domesticu pentru mai buna instructiune trei mii (3000) fl.

8.) Restulu ce se va intrece din massa fondulu diecesanu alu vedovelor si orfanilor, cu acea adaugere, ca un'a mifia (100)

fl. se se reserve pentru orfan'a parochial din Sasari, Pelle, — nascuta din man Ann'a Cucu, — se-i primăcea cu ocazia maritarii.

Acăsta ultima voluntate a mea scrisa man'a propria, vrea ca se stie in vigoare decum-va nu i-asi derogă, ori nu azi schimbă-o mai tardi, prin altu testamentu.

Datu in Oradea-Mare, in diu'a unei dice (11) iuniu 1873. Constituindu-se cu acestui testamentu pre venerab. Capitalu cu fiscalul Iosifu Romanu. Iosifu Popu-Selagianu, m. pr. Eppu. gr. cat. rom. Oradea-Mare.

Medilōcele preventive contra colerei.

De multu timpu morburile epidemice n'a dominat si n'a facutu victime in masura atat de infricosata ca estu tim. Mai tota Europa e cercetata de colera, in o tiéra insa nu e asia de bantuita ca Ungaria. Si totusi nicairi nu vedemus asia de pucină grigire din partea guvernatorului pentru deturarea acestui morbu uciditoriu, ca toata noi din partea guvernului ungurescu.

De aceea rogămu intielegint'a noastră era mai vertosu pe inventatori, proctii si tarii nostri comunali se staruiesc la popula intru observarea regulelor, prin cari se latura coleră, unde deja domnesc si se impiedica asiedierea ei in locuri neinfectate. Aceste regule, respective medilōce preventive privescu — dupa cum ne invetă spinti si mintea sanatosă si dupa cum spune dlu Ch. Paunescu in „Romanul”:

1) locuinta, 2) imbracaminta, 3) alimentele si 4) ocupatiunea.

1. Cea d'antau si cea mai importantă rigigire este avé imprejurul aeru curatul.

Esperinti a a dovedit ca cei ce neglijă acestea precautiune in timpu de epidemie sunt cei mai expusi. Ne vomu feri dar d'a ne că intr'o camera cu mai multi oameni. Dimineața vomu renoi aerul din camera, deschizându ferestrele, stabilindu unu curint, in ferindu-ne d'a stă in acelu locu pe totu pulu cătu curintele essente. Vomu repetă și stăsi peste di, repetare dupa numerul de locuri ce locuiesc acea camera. Vomu partă totu ce produce unu miroso greu, emanatiuni umede si nesanetose.

Totă parte ce constituie o casa, si bine curatite: scările, curtile, bucatariile, etc. Stradele se fia desu si bine măstrate pe fia-care di, de necuratiele de labace, etc., cari potu produce infectiunea, carea favorabile desvoltării colerei. Se va purni prin case, curti, si, in casuri candu epidemii mari, chiar pe strade varu nestinsu, atunci udatu cu apa, otietu séu acidu sulfuricu; si va stropi prin case cu acidu fenicu in soluție de 1 gramu la 10 grame apa; se va arde caramidi si se va turnă in ele otietu, si fine se voru întrebuinta tota desinfectantul.

2. Recorea fiindu o causa favorabile producerii colerei, se ne 'mbracămu bine si să ne desbracămu numai de cătu la fia-caramidi de temperatură. Pantecelile si

timpu e cunoscetu acestu morbu si la omu, si anume acea pustula séu buba veneta séu negra, care Rusii o numescu *Jaswa*, séu *buba sibirica*, Bulgari si Serbii *Dalacu*, si totu asia o numescu si Romanii. —

Fiindu ca scopulu nostru nu este, ca pe largu se descriem tota simptomele acestui morbu atat de contagiosu, ne marginim aici a aintinti, ca acestu morbu la animale se infatioscă sub două forme forte differente un'a de alt'a, si anume: *sub form'a de langăre*, séu *friguri nervoase* si *sub form'a de carbunculu*, séu *buba* vineta séu negra, care apoi se chiama antrax, carbune negru de piatra, si aici observăm, ca numai aceasta forma carbunculare se afla la omu, — si pre candu frigurile nervoase formă *Epizootii* forte esteasă cete odata la oii, de alta data la viteli si cornute, forte adeseori la cai, séu si la porci si pre candu aceasta forma de langăre carbunculosa decurge forte rapede, omorindu in timpu de vre-o ceteva ore, nu arare ori picantul animalului infectat ca lovitul de fulgeru la pameantu, (*apoplexia* séu *guta carbunculosa*, *ictus diaboli*); pe atunci form'a a două, adeca *bub'a* séu carbunculu decurge mai incetu, adeca: cam una septembra, si si

două, involvendu in acestu tipu posibilitatea sanatosării care adeseori se si intempsa. —

Frigurile nervoase séu langărea ér au două forme variante, si anume: Turbarea furibunda, (*rabies carbunculosa*), care e tocmai ca si ceta a canilor, infestéa pre animalu in paroxysme, carii tienu una diumetate de ora, si 2 ore. In acestu paroxismu animalulu racnesce, urla, musca, lovesce cu picioarele, impunge si alergă, inceput după aceasta esaltatiune cade in una lancediela si apatia, in care elu după două, multu patru dore, tocmai ca si canele turbatul.

A două forma variante este aceea, care in tipulu frigurilor intermitente a omului face intermissioni séu premissiuni de una diumetate de ora, de 2, adeseori de 6 si de 12 ore. Viteli moru la 4, 7 si si la 10 dore.

Medicii din toti seclii multu au scrutat si investigat, ca se ase ca *cans'a pathogenetica* séu *contagionulu* acestui morbu atat de periculosu pentru vitele domestice, si fiindu ca omulu vine asia de adeseori in atingere immediata cu ele, precum si cu pișile, seulu, si cu alte producte a acestora, si asia forte adeseori si se dă ocazie spre infectare, —

inse numai innainte de vre o cincis ani a succesi profesorului francesu *Davaine* a descoperi acestu infricosatul contagionu!

In sangele celu negru si cleiosu, (*viscidu*), care e simptomulu celu mai caracteristic alu acestui morbu, si care descompunere, a sangului e si causa, ca trupurile vitelor si a oamenilor, cari au murit de acestu morbu, forte iute putrediesc; — in sangele animalelor cuprinse de acestu morbu deci a descovertit *Davaine* una vegetabilă parasitică, ale cărei fructe au formă unor batistore si care sunt afine, ince nu identice cu *Bacterium termo*. Aceasta vegetabilă parasitică a numit-o *Davaine* bacteridie.

Inoculandu densulu din sangele vitelor cari au murit de acestu morbu, aflatu că după decursulu de 48 de ore, aceste organisme intrădeveru erau in locul unde a ultuitu, ér că după alte 48 de ore ele forte tare s'au inmultit, si că totdea data s'au ivit si simptomele premergătoare a morbului, (*simptomata prodromalia*) la vita, pe care s'a facutu ultima si anume: una ferbintiela si flori in totu trupulu.

Mai incolă a constatat *Davaine*, ca numai acel'a sange e contagiosu, si se poate ul-

tui cu succesu, in care se află bacteridie; si in fine a constatatul densulu că *Dalacu* séu *buba veneta*, (*Pustuala maligna*) cu in Asia-mica e cunoscetu sub numele *bouton d'Alappo*, adeca: bumbulu din Aleppu era magiarulu de pre pustele Panoniei oarece *pokolsár*, — nu e alt'a de cătu morbul carbunculariu localisatu in pele, unde elu apoi după unu timpu cam de 8 zile a une ori ince si mai nainte, séu si mai amanat, — dupace adeca aceste organisme parazitice s'au inmultit, — *infectădii* sang strabatenda densele in venele limfaticice, si de aici in sange.

Deci tăindu susnumitul professoru una buba veneta si inoculandu din materi'a ei produsul artificialmente morbul carbunculariu; prin acăstă decisiu constatatul foră nici o indoilea cunoscutea *pustuala maligna*, séu *dalacu* si in legatura strinsa cu morbul carbunculariu, séu mai bine disu: ca ambii morbi sunt identici.

Si acăstă identitate s'a verificat si prin *Necroscopia*, adeca prin descoperirile celor morboz din cadavru; — fiindu ficatul, splina, plumanile, renunchi si membrană moartă a matielor, precum si ghindurile ma-

toarele să fie bine padite, de aceea se recomenda terapii și o incingetoria de lana.

3. *Moderatiunsa*, atât de necesaria în toate timpurile pentru întreținerea sanetății, mai cu seamă în timpul de colera, și d'o riguroasă nevoie. Aceia cari trăiesc într'unu regime bunu, sanatosu, să 'lu tienă totu în acea stare, fără schimbare. Aceia cari nu trăiesc c'nu regime igienicu, să caute a-lu de partă și a adoptă o mancare mai usioră, alimente bune, digestive. *Carnea, pescete saratu, carneă pră grasa, prajiturile, placintele, legume apăse și pomele crude nu convinu. Vinul emestescut cu apa și berea sunt beaturi mai convenibile. Escesurile de vinu și liqueururi tarătoare nature. Să ne ferimă d'a băuturi reci în timpul candu suntem innadusiti, candu suntem în lucru său candu mergem multu. Să nu manecăm bucatele ce nu ne placu său sunt sumate, căci ni se ocasiună stricări de stomachu.*

4. *Ocupatiunile*, escesele de munca corporale și spirituale trebuie evitate, ca și excesele de alimente și beaturi. Fie-care să-și mențină ocupatiunile ordinare, într'unu mod regulat și fără mare ustenelă. Facendu unu eseu de fărte corporale, va trebui să unu supliment de alimentație, și atunci stomachul va fi încarcat pre multu d'o data.

Să recomenda dar parintilor, să aibă mai mare 'ngrijire la toate aceste măsuri. Se observe și chiar să guste, de către nu manană din alimentație ce se dă copiilor; și se nu ha espusa sōrelui. Să nu se grămătice multi într'unu locu.

Regulamentu de procedere, pentru epitropia prov. a fondurilor comune mericasei și scolarie ale dieceselor romane gr. or. de Aradu și Caransebeș.

1. Epitropia provisoria în generalu cuprinde din toti membrii aleii de coroană deputatilor romani congresuali la anul 1865 în Carlovetiu și din cei aleii la 1873 de sinodulu episcopal aradane, cu același dnu Episcopu al Aradului în frunte, și siedintele plenare au a fi chiamati descul de temporiu înainte toti membrii ordinari, era pentru cei reprezenti său altfelii imediat, totu atâtă dintre suplinți, și anume unu preot, supliniti preotesci, și pentru omni, supliniti mirenesci.

2. Pentru de a tine siedintia plenaria să se recere presenti' celu pucinu și se sesize membrii si cu presiedintele.

3. In casu de impedecare temporale a lui episcopu, presiedinte actualu, densul să se-si numește substitutul dintre membrii episcopiei, și in casu de impedecare durabile, episcopu pan' la alta dispusețiune prin Sindicale eparchical, și va alege presiedintele din sinulu seu.

4. De competenția plenului se tiene: constituirea, măsurile de organizare și istorirea reportelor și computelor anuale.

5. Măsurile si dispusețiunile de administrare si manipulație ordinaria, se fac in siedintie ordinarie compuse din 4 membri, resp. supliniti si cu presiedintele.

6. Siedintele se convoca prin presiedin-

tele dnu Episcopu și resp. prin suplinile sau; afara de acăstă cele ordinară se vor aduna odata pe luna regulat și fără convocare, și in casu de impedecare durabile a actualului dnu episcopu presiedinte aceste siedintie ordinară se vor ingriji de convocarea plenului pe calea Vicariatului episcopal din Aradu.

7. La siedintele ordenari vor participă și resp. vor fi convocati ordenarminte membrii, eventualmente suplinii din locu și din vecinatatea mai de aproape, pentru care scopu acestia vor avea se regulă astfelii, ca nrul recerut pururia se fia indemnăta.

8. La siedintele unde vor fi a se deslegă obiecte din diecesă Caransebeșului, pururi va fi a se chiama celu pucinu unu membru, eventualmente suplinte din acea diecesă.

9. Conclusele se iau cu majoritate absolută a voturilor membrilor presinti, și votul presiedintelui decide numai candu votu. măsuri membrilor sunt impartite in două părți egale.

10. O siedintă ordinaria are a se aduna regulat in primă joia a fie carei luni, specialu pentru essaminarea catastifelor și tuturor campitelor și socotelor de administrare si manipulație de pe lună incheiată, și siedintă straordinarie se tineu de către ori presiedintele va semă lipsa de a le convocă.

11. Membrilor presinti li compete diurna de 4 fl. pe dilele siedintelor, era celor veniti din afara inca si desdaunarea speselor de caletoria dupa măsură adoptata de sinode, adica de 50 cr. pentru ună mila de drumuferat și de 1 fl. pentru ună mila cu postă; — cari spese se limpediesc in siedintă si se voru respunde prin casariu.

12. Despre fiecare siedintă are a se face protocol reguflat, cu decisiunile intregi despre veri care obiectu, si cu anumirea fiecarui votu unde conclusele nu vor luăunanimu.

13. Epitropia 'si alege notariu si contabilu provisoriu dupa putintia, intru'una său două persoane.

14 Notariul face protocoalele siedintelor si concepele espedițiunilor, tiene protocolul de cibită si ingrijește de archivă Epitropiei, fiindu pentru regularitatea si promția loru responsabile.

15. Contabilul are a se ingriji de tineră regulată si curata a tuturor catastifelor, a compune areturile lunari necesari la capitolu fiecarei lune, și la capitolu anului o aretură generală despre starea fondurilor si res ultatului manipulației sale.

16. Epitropia va lege mai de parte unu jurisconsultu pentru essaminarea si darea de opinie din punctul de vedere alu recerintelor prescrise si alu forme loru legale, a cererilor de imprumururi ipotecari, si a actelor de garantie precum si pentru pasii judecătii necesari.

(Finea va urma.)

Costein. I. Versietiu, in 8 aug. n.
(Revoltarea sentiului de dreptate a poporului contra nedreptăți; rescolă.) Mai bunu si mai blandu popor decătu poporul romanu

nu este pre latulu pamentului; pacientia lui a devenit proverbiale si la straini, incătu acestia din cauza pre marei blandetă si rabdări a lui, 'lu numescu „prostu“ si „mamaliga“ Insa toate in lume 'si au marginea si capitolu si asia indelunga răbdarea poporului nostru inca 'si are marginile sale; odata iritat si infuriat de „domni“, in dréptă sa revoltatiune apucă medilōcele estreme si negali chiar intru aperarea sa, in contra celui mai tare si in contra tuturor acelor cari sustin si propaga „dreptulu pumnului“. Apoi este ceva naturalu că poporul blandu, intocmai individualui, odata infuriat, e mai greu de molcomită decătu chiar si celu selbatuc dela fire si decătu celu usioru inflamabilu, pentru că revoltarea sentiului de dreptate este asemene unui Vulcanu care trebuie să vomea materiale inflamante in trensul.

S'au facut poporului mari nedreptăți din partea domnilor de pamentu, pe cari guvernările totudeuna ii-au protestu si privilegiati in daună si ruinarea lui.

Acuma inca, cu ocazia unea rescumpărării diecieuelei de via, domnii de pamentu au vrut să despăgubesc poporul si de camasă din spate. La pretiuirea vîtelor de rescumpărătu au pretiuuit densii jugerulu după draga voi' loru. Unu jugeru in pretiu de 100 fl. densii l'au pretiuuit tu indoit si intreit. Dela stergerea dieciului sunt deja cinci ani si poporul n'a potut plati nimica, dar nici n'a vrut să plătescă, căci pretiuirea a fostu nedreptă si unilaterală.

Septeman'a trecuta deci venit in comună noastră comisariulu de securitate Moki cu persecutori sei, insocitu de jurasorele cercuiale I. Keleti, (totu omeni straini,) spre a imparti unele foi in cauza diecieuelei. Din aceste foi omeni vediura că pamentele sunt nedreptu pretiuuite — unu jugeru căte cu 280 fl. — astfelu, incătu comună ar avea să plătescă — după socotă spailoru, preste 200 de miile fl. Oménii vediudu că acesta esorbitante suma numai vindiendu-si mosiele si totu binele vor fi in stare să plătescă, era mai vertosu considerandu că densii spailoru nu sunt obligati prin nici unu felu de contractu, otârira să nu plătescă. Domnii inca se opusera cu brutalitate si persecutarea poporului ca pre vite. Atunci de odata, ca la comanda, vr'o 300-de omeni se adunara si toti impreuna, cu tojage, poluge, sepe, topora si ciomage si cu totu ce li-a venit la mana sa' au luat după domni si-i batura ca la Sasca! Indaru au fostu strigările de larma ale dlui de securitate si a persecutorilor, indarătote incercările de molcomire, căci oménii revoltati după ce imprasciare pre toti domnii, sparsera portă, usiele si ferestrele casei comunale si intrandu in acesta, au luat foile pentru dieciuă si totu le-au sfarmat si aprinsu in drumulu mare, era notariul si toti ceialalți domni au luat-o la sanatosă, căci altminteră nu scapau cu vieti' din revoluția provocata de brutalitatea si nedreptatea strigătoria la ceriu a domnilor, cari de buna sémă nici odată nu vor uită acea dia, ci se vor feri a interita poporul romanu si a abusă de pacientia si blandetă lui.

— P.—

Orsiova, in 22 aug. 1873.
Prințipele Basarabu Brancovenu, nascutu Bibescu, sosindu ieri din tiéra cu nașa de posta in scela Orsiovei, fu supus, castigat la pasageri, la visitarea efectelor sale de catra oficiantii financari magiaroni. Din intemplantare inca o lada a remasă necontrasemnată de respectivul oficiante. „Césulu reu“ tocmai aduce in salonul de visitatiune pe inspectorele vamale Sverer, carele observându ladă necontrasemnată, ordină oficiantului se o visite a două ora cu spesiunile brutale: „Visitiren Sie den Kerl.“ Prințipele sciindu limbă nemtiescă, mai bine dăra de cătu brutaltele inspectore, se infuriă si in dréptă sa indignatiune mi ti-lu luă pre dlu inspectoru si mi-ti-lu dascalii cu nesce lectiuni despre bunacuintia si umanitate — despre cari bietulu nici ideia n'are — iacătu, daca nu o luă la sanatosă, era să capete si bataia, de-i cantă urechile si nu-i mai venită poftă d'a atacă si vatemă omenii straini fornici o causa!

De mai multe ori am auditu că dlu inspectoru Sverer are datină a se portă brutal facia de straini, si mai cu séma facia de Romani si Serbi; ba in timpul din urma am vediut cu ochii cum dlui batea cu palmele si cu pumnii pre nesce granicieri din Mehadia, fornici o causa. Am sperat inca că petrecendu mai multu timpu in medilocul Romanilor, se va imblanidi si se va face omu, dar dlui nu să pote desbracă de brutalitatea ce si-a intrupat in tota fintă sa, in Magyarorszagulu celu „cultu si civilisatoriu“, căci densul pre di ce merge devine totu mai barbaru. Inca precum e omulu, asia i sunt si faptele, — ce să faci. Dlui ministru de finante ince i potemu gratulă pentru bravii lui subalterni, cari prin brutalitate de cele ciitate aci, si inca la otarulu tierii, marescu vîdă magiarului si arăta că — ce este cultură si civilisatiunea „civilisatorei“ natiuni mai giare!

Resultatul procesului intentat de prințipele Brancoveanu contra amintitului inspectoru 'lu voiu face cunoscutu publicului la timpul seu.

Graniciarsky.

Recolta.

Pesta, in 26 augustu n. 1873.

Dupa datele oficiale este constatatu, cumca Ungaria anulu acestă are o recolta foarte slabă si numai ici-colia se bucura agromii de o modestă recompensa a muncii si sudorei loru. In multe părți inca — precum in tonu de vaerare ni se scrie si din părțile Aradului, bietii omeni mai nici sementă n'au scos'o din pamentul cu sudore lucrati si pentru care dlu ministru de fisantie vre să mai marăsca darea cea si pana acum abia suportata. De altminteră resultatul recoltei de grâu din Ungaria, ceteriori 'lu cunoscu din unulu din nrri precedinti ai acestei foi. Recolta cucurudiului — in urmă a secretei mari, inca va fi, cu pucine exceptiuni, foarte slabă, ma in unele părți, precum d.e. imprejurul d'aci, nu va fi chiar nimica, intocmai ca in anul de fômete 1863. Tuleulu cucurudiul in otarale de langa Pesta, in lipsă ploii a

enterice, (său besereului,) in asemenea modu prinse de acestu morbu la omeni, tocmai si la animale, si in sangele susnumitelor și afandu-se fructe de bacterie.

Am amintit mai nainte, cumca vegetalele parazitice microscopice din genul mușelii sunt foarte poternici suscitorii a descompunerilor chimice, de către si ales ele in substantia, pre carea se asiedia, condițiile necesare spre a loru nutrire. —

Aceste descompunerii chimice sunt de două feluri, si adeca: Una substantia se descompune prin aceste vegetabile parazitice nefindu' impedecata intrarea aerului, său acăsta intrare a aerului este cu totul impedecata. In trupul omului si animalor este intrarea aerului de totu impedecata, si asia vegetabilele parazitice sunt silite de a-si lua oxigenul din sange, si din acelea substantie pe care se asiedia, fiindu că ele foră de oxigen nu potu vietiui, — in acestu tipu nu se descompun aceste substantie, si se reduc la compuseniuni chimice mai simple.

Acestu fenomenu morbosu 'lu numim fermentație, (dospire).

Cum, si in ce tipu se latiesc aceste vegetabile parazitice microscopice?

Latirea loru se efectuesc prin aerul atmosferic, si acestu tipu de latire 'lu numim miasmaticu; a 2lea tipu de latire e prin contactu, său atingerea immediata, care tipu 'lu numim contagiosu, si in tipulu acestă din urma vedem latindu-se epizootile cele forte estinse a morbului asia numită ciumă, (nemtiesc: Rinderpest si Löserdtürre) rectius tyfus său langorea vitelor, a corbunculii contagiosu, a morbului maleariu si farcimiosu, (mucaria,) la soiul calului, a turbatului la genul canelui, a bubelor său varicelor la oi, si a mai multor morbi epidemici la boala, precum sunt variolele, (bubele său versatulu) scarlatina său morbulu celu mare (pojaru), morbilli său morbulu celu micu, (măculi roșii, pojarul celu micu si faptu numită) si aceea forma de langore, care face măculi negre pe piele, (Typhus exanthematicus,) precum si morbilli venerici.

In modu numai miasmaticu se latiesc ina epidemii cele mari a frigurilor intermitente si remitente, a tyfusului abdominal,

(febris nervosa,) a disenteriei, a colerei si a colerinei. —

Unii inca afirma, că colera nu numai in modu miasmaticu, ci si in modu contagiosu se latiesc, ce eu inca negu. —

Revenindu noi era la cholera, vremu să dămu una deslucire scientifica si critica a fenomenelor, precum si a medilōcelor si curative.

Respirandu noi aerul, celu ce contine sementă vegetabile parazitice, care am numit' mai susu Urocystis Oryzae, — acăsta sementia se asiidia in plumanii, precum si in stomachu si in matiele omului; inca de aici se strabate prin venele si ghidurile limbatici in sange pentru că in acestea organe si aia ea cele mai poterice conditiuni spre incoltirea si proliferarea ei. —

Dupa asediarea acestei vegetabile parazitice in sange, acăsta se descompune in urmatorul modu, care e foarte caracteristicu nu numai pentru colera, ci si pentru frigurile intermitente, precum si pentru totii morbilli epidemici, cu aceea observatiune, că fenomele morboase aterna de o parte de la soiul si insusirele vegetabile parazitice, er de alta

parte de la natura si calificatiunile individuului atacatu.

Să cercetăm acăda descompunere a sangelui cevasi mai de aproape, si anume:

Oxygenulu, care este eminentminte elementulu sustinitoru de vietă, după in alveoli, (besiculele,) plumanilor strabate in sange se prefere aici in substantă acesa alopatica, care o numim Ozon, adeca: atomile cele thermice a Oxygenulu se prefac in atome electrice, si Oxygenulu acestă prefacutu in Ozon se impreuna cu Haematinulu său cu globuli cei roti a sanguinis, dar acum 'lu secesă trădia vegetabilele cele parazitice, fiindu că acestea foră de Oxygenulu nu potu vietiui, si din cauza acestor răpiri globulii cei albi a sanguinis inmultindu-se foarte tare, fiindu că ei, lipsindu-li Oxygenulu, nu se potu prefeca in Haemin său in corpusculi roșii; — si acestu fenomenu ne explica facia eea palida si galbină a morbosilor de frigurile intermitente si nervoase.

(Finea va urma.)

stagnat în stadiul de pre la Rusali și să useatu.

Acumă să facem o revista scurtă asupra recoltei din strainatate, credind că prin acăstă ni facem detorintă de diurnalisti și implinim o dorință mare a economicilor nostri.

In Francia calitatea grâului este multiamerită, cantitatea insă de felu nu; caci nu corespunde nici pre diumatate așteptărilor și este mai mică decât o recoltă de medilociu. Ordinul preste totu n'a rodit de felu, ovesulu și rapiti' insă au datu o recoltă bunisioră.

Preste totu recoltă de acestu anu e cu a treia parte mai mică decât cea de anul trecut care insă a fostu un'a dintre cele mai bune și cum n'a fostu în totă lumea anul trecut. Francia deci are relativmente o bunisioră recoltă.

In Olandia grâul — slabu, ordinul și ovesulu de midilociu.

In Anglia recoltă e atâtă calitativă ca și cantitativă pucinu multiamerită.

Betjulu este anu are asiă de slaba recoltă, incătu va trebui să impore de două ori cau anul trecut.

Germania în unele părți are recoltă bună, în unele de midilociu, în altele insă — nimică, preste totu deci are o recoltă mai slabă decât de midilociu, — cartofii, ai caror patria europeană este Germania, patimescă de diferite morburi în urmă secretei mari și numai în Bavaria stau bine. Astfel Germania va avea lipsă de ceva importă.

Italia și Spania au să se bucură de o buna recoltă și — dacă reporturile nu ne insină vor potă exportă multă.

Helvetia grâul a avut fără pucinu, starea cucurudiului insă i promite o bogată recoltă.

In Rusia grâul să fia fostu bunu, cucurudiul insă să stea fără reu.

Pe România și Serbia Ddieu și-a verstată totă binecuvantarea anul acăstă. Mai alesu România a avut o recoltă de grâu ca și carea din nepomenite timpuri n'a avut. Cucurudiul insă e vătemat prin secetă cea mare; în Serbia insă — după cum ni spuse unu comerciant d'acolo, să fia asiă de frumos, cum de multă n'a mai fostu. Astfelu fiindu, România și Serbia vor potă multă să exporă pentru strainatate.

In Statele unite din America recoltă n'a fostu de multă asiă slabă ca estu anu. Ploile nici acolo n'a umblat regulat.

Struguriile mai în toate părțile Europei au rodit, trebuie insă plăia pentru desvoltarea băbelor; caci neurmandu plăia, culebul va fi fără slabu. — Lipsa de ierba pentru vite se sente mai în toate părțile Europei, astfelu, incătu în multe părți economii sunt siliti a nutri vitele de jugu cu iernatecu.

Din toate deci se vede că o să vedem o scumpie mare și ferice de acelui economou care a agonosită atâtă bucate ca să poată să vinde.

Langa Muresiu, 24 aug. n.

(La intrebarea că — cui să se concrăda administratiunea investimentului nostru popularu: preotimii său mirenenim? Replica.) Este șeva imbucuratoriu pentru totu romanul bunu, candu vede că caușa scolei și resp. a investimentului nostru popularu din di in di totu mai multă interesedă opinionea publică. Si mai imbucuratoriu ar fi, dacă pre domnii investitori ii-am vedea discutendu asupra acestei grave cestiuni — sine ira et studio. Dnu investitoriu Florianu Ciora insă în „reflexiunile sale fugitive“ la articolul meu din „Albina“, nr. 38, manifestă multă mania și preocupatiune.

Dlu Fl. C. mi impută cumca nu i-asi fi pricoputu întregu articolul seu din nr. 24 alu „Luminei“ și că eu asă ave tendinție rele facia de ven. nostru celero.

Desigurul DTale merge inca și mai departe, atacandu-me și negandu-mi capacitatea și dicendu că nu pre vastă experientă am, și incheianu cu amara dorere că on. Redactiune a „Albinei“ n'a aflatu nici o placere în cantecele DTale celu meladiose, caci nu l'a publicat. (N'am capatatu nimica dela dsa. Red.)

La intrebarea că: „investimentul popularu cui să se concrăda, preotimii, său mirenilor?“ respondu simplu că acăstă intrebare nu eu am pus-o, ci dlu Fl. C. candu dice, în corespondența din nr. 24 a „Luminei“, că parerea dsale e: că inspectiunea scolară se redese dloru protopopii său să se alăgori denumescă barbati de specialitate și zelosi, insă dintre inteligenți mireni cătu mai pucini la numeru; va să dica: adesea — nici unul; mai departe totu în aceea corespondență, dice că: „poporul român, inspectiunea de adi — mirenescă o tiene si privescă de o carpitura neverbnică!“ — Bravo! Oricine să deci ansa la controverse, mistică și sofismă? eu său dlu Ciōra? cine tinde a returnă statul quo si cine tinde a face partide caste și fractiuni?

Acumă credu că dlu C. va său cine a pusu intrebarea susu citată. Că m'am suparatu pentru publicarea articolului din cestiune, este naturalu căci acelu articol tinde a face abisul despartitoriu între investitorime și preotime.

Investitorilor popurali, sub cine li-a mersu mai bine, o spunu ei insisi, numa intrăbă și te vor desavă amaru, candu dici că totu acolo suntemu unde am fostu mai nainte.

Dar să revenim la medu'a coresundinței, unde dice dlu C. că: inspectiunea scolară de adi, și din punctu de vedere a investimentului și progresului poporale nu-o afă de buna și corespondență pentru că — denumirile nu s'au facut după prevăzută a căreia a Diale, că — inspectorii cercuali de adi, după cum eu profunda (!) atenție pre toti ii-a perondatu și mesuratul în sciinția, sunt omeni comodi și lenosi, cari esependu pe dlu Dr. Vasiciu, nu ni-au învățuitu bibliotecile cu opuri scientifice și didactice! Asiada dlu C. a așteptat munti de auru dela inspectorii scol. mireni. Oricine regesci, cu lefe grase, facu mai multă decât ai nostri, fora salare? Pră de parte se aruncă dlu C. însbindu în toti ora crutiare și fora dreptu.

Aș, frate în Trainu, stă și judeca dreptu, cine a datu nașala a supra clerului nevinovat? eu, său Dta cu ideile cele scrinute — său cine să demisă la personalitate? și cine e partialul? Véda — dlu C. că — eu n'am dascalită în „Albina“ pre nimerea că DSa și-a probat norocul în Lumina, și dascali...

Ar trebui să închiescă acăstă replica, dar nu potu, caci pe dlu Ciōra l'u așteptă în plinirea promisiunei mele din rondul trecutu, relativa la „inspectiunea investimentului la noi romani“, i-spinu insă că — candu o data caușa va fi la ordinea dilei în Sinodele eparchiale mi voi împlini promisiunea. Pana atunci — răbdare.

Varietati.

(Rectificare.) În corespondența din Beeliu, nrulu 59 alu „Alb.“ din smîntă s'au disu că daca preotulu Nic. Stanu la alegerea din 27 apr. din Comanesci nu falsifică siedulele de votare pentru postulu de notariu nu se alegea unu magiaru, cî unu romanu; pre candu in d'a nu mita să alesu, in Beeliu, nu notariu com. cî unu membru pentru comitetul cottensu, in loculu reposatului protopopu I. Marchisiu. — Faptele reale insă reale și de pedepsa remanu, ori unde și ori candu se facu. Gavrilă, inv.

— (Datu-nă Ddieu și omeni buni, dar obiciinitu-ne-a și cu nebuni.) Sub acestu titlu suntemu rogati a publică urmatoriele din Parhida, cottulu Bihorului: „Onoratului publicu cetitoriu facu cunoscutu unu obiciinitu de Ddieu; omu destulu de mare și tare, dără cu mintea ca lintea. Este epitropulu nostru primariu G. Chisiu, care să alesu de atare prin beaturi, și din interese particulaři, este omu intrigante, facatoriu de nedreptăți. Preotulu locului a fost silitu, de frica, să jöre că va tineă cu elu și astfelu să alesu pre sine, pe frate-seu, pe unchiul seu in comitetul parochialu. La inceputu se aretă, să fia fidelu causei bisericii și scolei și a dovedită acăstă și prin fapte. Insă mai tardu să a stricat cu totul fiindu comitetul par. compus din elu și totu din ai sei; incepe a ordona adunări pește adunări, în cari de cause bisericesci său scolare nici vorbe nu era, foră numai de intrigă contra preotului și investitorului. Preo-

tului i baga vină că nu e carturariu și inventiatu mare, era de inventiatoru dice că de oră ce a resignat, și patimescă de morbu de peptu, să-i deea cătu mai în grabă demisiunea ca asia cătu mai nainte se aduca pe iubitul fiului seu care, ascultat onoratilor cetitorii, ce naravu și portare buna are. Acă cătiva ani tatalu seu, arendatoriu și jude com., era fiul său ca docente traiă lume alba, caci birulu era deschis dînă și noptea; vinu aveau în abundantia numai frigură lipsia; a furat deci de la unu jidancu o parechia de găse grase, cari gasce le-a fostu vendutu densulu jidancului, insă atunci erau marijoge de slabă; dar demanția jidancului a aflatu găsele, frigul pe ceptoriu la dlu inventiatoru Pentru furtu si agul facută tatalu seu a fostu scosu din funcțiunea sa, deoarece și densulu a fostu par-tasius, era fiul său dimpreuna cu rudeniele și tatalu se au fo-tu petrecuti la varmagine legată cu manile napoi și aruncat la recore; fiul, inventiatorulu, după ce a ieșit din închisore să arogatu de protopresviterulu tractualu de ertare, și promisiu pocaire a fostu denumit de inv. în Ciohoiu; acă insă a facutu multe pacoste și pentru femeia altuia o fostu batutu și a siedutu trei luni în spitalul comitatensu era în anul trecutu, fiindu alungat din Ciohoiu, să mutat la Saldașajiu (l. Margita) unde după ce alunga pe bietulu docinte, și-a arendat o năncă, și pana acumă se afa totu acolo, petrecându-se cu naia Sâni, era femeia-i este batută și înflata de ale lui tirane mani. Anu pre acestu timpu a fostu bine atacat și pedepsit în pretiu „Albina“, insă densulu insusă dice că: din cane nime nu face slanina! Rogu deci pre toti dd. inspectorii de scole din eott. Bihorului, ca dacă ar recurge pentru vrăstăi undeva, să-i arete ordurile de susu.

Nu din invidie — căci pentru ce asă ave să-lu invidied? — nici din ura personală, cî din ura pentru faptele și portarea scandalistică și în interesul moralu naționalu și scolaru-bisericescu am scrisu acestea după dreptu și adeveru și voiu denunță și combatere pururiu nemoralitatea și nedreptea eu, investitorulu Tităsir.

(Necrologu.) Alessandru Rochăinu, parochu și asesoru constăt, cadiu viptima colerei și trecu la cele eterne, în comună Mecherechiu, cottulu Bihorului, în 9 aug. st. v. a. c. în vîrstă de 45 de ani, lasandu în doliu pe soția sa Victoria Frusie, pre fiili și numerosi amici și cunoscuți, precum și întrăga comună. Reposatul, ca romanu era nationalistu inflacratu, ca preotu era moralu, devotatu caușei luminărei poporului. — Basericei gr. or. din Mecherechiu a testat 8 jugere de pamant. — Fia-i tineri a usioră și memorii a binecuvantă.

Sibiu, in 24 aug.

Cerculu Sibiului alese deputatu congresualu, cu majoritate de preste una și de voturi, pre domnulu Visarionu Romanu.

Ionescu.

Sibiu, in 25 aug. n.

Cerculu Seliscei a alese deputatu congresualu pre dlu Racuciu, cu majoritate de preste 1500 de voturi.

Ionescu.

Dlui A. D. R. S'a tramisu adresatului Dlui .. Ch. Am primit și vomu publică în nrulu 64.

Nru 304—1873.

Anunciu.

Este cunoscută că în Deva, pe langa cursulu preparandialu de statu de propunere magiară, există și cursulu paralelu cu limbă de propunere romana; inscrierile la acestu cursu în estu anu se vor incepe în 25 sept. și vor tineă pan' în 30 sept.

In cursulu primu preparandiale se suscep toti acei teneri cari sunt sanatosi și au înplinitu alu 15-lea anu, și au absolviat patru clase gimnasiale, reali și civile eu succesi bunu; său în lipsă acestor atestate suspunendu-se essamenului de primire în limbă

materna, din computu, geografia și istoria, potă aretă atâtă calificatiune, cătă se în amentele scoli.

Doritorii de a fi primiti în acăstă parandie au de a-si adresa rogarile loru vediute cu testimoniu de botezu, medii scolastice și în casu candu n'ar fi în stană a frecuentă foră ajutoriu, cu atestatul pertinente, directiunei preparandiale din Deva, în 13 aug. 1873.

Joanu Madzar, mp.
*2-3 directorul preparandie

Nru 305—1873.

Anunciu.

Essamenele de calificatiune de la preparandia de statu din Deva în estu se vor tineă începându dela 1. octombrie.

Pentru depunerea acestuia essamen potu insinuă:

- Toți acei candidati de inventiatori, după absolvirea cursului preparandial de trei ani s'au ocupat cu inventiștia practică celu pucinu unu an celu multu doi ani.
- Acei cari înainte de emanarea scolastice din 1868, au fostu deținători.
- Acei cari spre statul inventiator s'au pregătit pe cale privată.

Doritorii de a se supune acestui meniu de calificatiune, sunt provocat rogarile loru în respectul acăstă, provata cu atestatul de botezu, cu testimoniu spre studiale absolutive, despre ocupatiunea în prezintă și portarea morale, și adresaie Ilustratii Sale dlui Inspectorul scolastic și consiliariu regiu Ludovicu thi în Deva, celu multu pana în 15 septembrie 1873.

Devă, în 13 august 1873. *

Cu invocarea inspectorului:
Joanu Madzar, mp.
*2-3 directorul preparandie

Publicațiuni taceabile.

Concursu.

La parohia gr. or. vacanta din Sibiu-Turcescu, protopopiatul Jebelul deschide concursu pana în 22 septembrie.

Emolumentele sunt: una sesiune de jugere pamentu, birulu și stolă indată dela 120 de case.

Concurrentii au adresă a recursurilor provadute cu timbru și cu atestatul de calificatiune catre on. sinodul par. gr. or. din Sibiu-Turcescu la dlu protopopu Alessandru Ioanoviciu în Jebel.

Sacosiu-Turcescu, în 8 august 1873.
In contilegere cu dlu protopopu trach
1-3 Comitetulu parochie

Nr. 3028.

Concursu.

La scolă comunala romana ce se va chide aici la 1. optovre a. c. este de imprimă un postu inventatorescu pentru copii și

Cu acestu postu sunt impreună în totie competiție anuale: lăză de 85 v. a., spese scripturistice 2 fl. 10 cr., și de carausia 16 fl. în bani gata; apoi și genii de lemn de foc, 2 clăi de fenu și telu naturalu inventatorului dimpreună gradina, precum și, în casuri de lipsă, o amesurată de bani de cheltuiela la evenimente conferinție inventatoresci.

Recursele, instruite cu documente cesarie și cu atestatele despre calificatiune inventatorescă, sunt a se adresă pana în 15 sept. a. c. st. n. oficialui cercului român, în Kubin, suplicele sosite mai tardiv defeptuos instruite neluandu-se în confidenție.

Competenții cari potă presta proprie din limbă romana și în altă strainăscu cantarea după note, vor fi preferați.

Kubin, în 18 aug. 1873.
Oficiul cercuiale reg. ung.

1-3

Stojan, m. p.

*) Cele lalte diaria din patria cu onore rogate se binevoiesc și reproduce aceste anunțuri.